

Auteur: Michelle Knijff, Projectleider onderwijs, Nieuws in de klas

Datum: April 2014

Jongens motiveren voor lezen met nieuwsteksten

Jongens hebben over het algemeen minder plezier in lezen dan meisjes van dezelfde leeftijd. Dit blijkt uit onderzoeken waarbij is gekeken naar de leesmotivatie van jongens op 10-jarige leeftijd¹ en op 15-jarige leeftijd.^{2,3} Dit verschil in leesplezier is zelfs het grootst in Nederland ten opzichte van de andere 64 deelnemende landen aan het onderzoek van het Programme for International Student Assessment (PISA).⁴

Deze onderzoeken gaan in op het leesgedrag van jongeren en zijn verzameld op Leesmonitor.⁵ Hieronder wordt uiteengezet wat het belang is van leesmotivatie, wat de verschillen zijn tussen jongens en meisjes en hoe nieuwsteksten een rol kunnen spelen bij het bevorderen van de leesmotivatie.

Belang leesmotivatie

In 'Van woordjes tot wereldliteratuur'⁶ wordt de hypothese van de wederkerige invloed tussen leesintensiteit, leesvaardigheid en leesattitude van Mol en Bus aangehaald: kinderen die veel lezen, leren nieuwe woorden. Die grotere woordenschat betaalt zich vervolgens uit in een groter gemak bij het lezen van nieuwe teksten en daarmee gepaard gaand een grotere motivatie c.q. een positievere houding ten opzichte van lezen. Uit dit onderzoek blijkt dat meisjes tussen de 7 en 15 jaar een positievere leesattitude hebben dan jongens en dat dit zich uit in een betere leesvaardigheid.

Jongens en meisjes verschillend gemotiveerd voor lezen

Meisjes blijken een positievere leesattitude te hebben dan jongens. In 'Van woordjes tot wereldliteratuur' is ook gekeken wat de specifieke leesinteresses van jongens en meisjes zijn. Als hier verschillen in zijn, kunnen docenten hierop inspelen door het leesaanbod te verbreden, zodat het aanbod ook aansluit bij de leesinteresse van jongens. Uit 'Van woordjes tot wereldliteratuur' blijkt dat kinderen tussen de 7-15 jaar bij het kiezen van boeken hetzelfde gedrag vertonen als volwassenen. Meisjes houden van fictie: leesboeken, literatuur en gedichten.

---

¹ [Netten, Droop, Verhoeven, Meelissen, Drent & Punter, 2012](#)

² [Gille, Loijens, Noijons & Zwitser, 2010](#)

³ [OECD, 2011](#)

⁴ [OECD, 2011](#)

⁵ De [Leesmonitor](#) is een initiatief van [Stichting Lezen](#)

⁶ [Stichting Lezen, Amsterdam & SIOB, Den Haag, 2013](#)

Jongens lezen liever non-fictie boeken, zoals weetjes- en informatieve boeken.⁷ Het aanbod op de meeste scholen is breed en uit deze onderzoeken blijkt dat dit ook van belang is om aan te sluiten bij de leesinteresse van jongens en meisjes. Toch hebben jongens minder plezier in lezen. Welke andere teksten zouden jongens kunnen motiveren om te lezen?

Nieuwsteksten als verrijking voor leesmotivatie

Net als een boek vereist het lezen van een nieuwstekst een goede concentratie om het artikel te begrijpen, het bevat namelijk een hoge informatiedichtheid. Kranten en tijdschriften blijken een uitstekende bron te zijn om de woordenschat uit te breiden. Uit onderzoek van Cunningham en Stanovich (1998)⁸ blijkt dat er in vergelijking met andere teksten veel laagfrequente woorden voorkomen in kranten en tijdschriften. Uit onderzoek van Denise Kortlever en Jeroen Lemmens (2012)⁹ en het internationale PISA-onderzoek (2009)¹⁰ komt ook naar voren dat gevarieerd lezen belangrijk is voor de taalontwikkeling. Jongeren van 15 jaar die gevarieerd lezen (dus niet alleen boeken, maar ook onder andere kranten en tijdschriften), scoren hoger op taal dan jongeren die dat niet doen. Dit komt ook overeen met één van de aanbevelingen van de EU High Level Group of Experts on Literacy¹¹ om laaggeletterdheid te voorkomen, namelijk: bied zoveel mogelijk verschillende teksten zoals nieuwsteksten aan in het onderwijs en maak hier actief gebruik van met leerlingen. Een rijke leesomgeving komt tegemoet aan de leesinteresses van jongens en van meisjes.

Het is te verwachten dat jongens, die meer interesse hebben in non-fictie, ook meer kranten lezen dan meisjes. Nieuwsartikelen (digitaal of op papier) zijn immers actuele en informatieve teksten. Dit wordt ondersteund in verschillende onderzoeken. Over het algemeen geldt dat in het primair onderwijs (po) een beperkt aantal leerlingen dagelijks een krant leest. Dit aantal stijgt naarmate leerlingen ouder worden. In het voortgezet onderwijs (vo) leest 1 op de 10 leerlingen dagelijks de krant. 'Kranten zijn in het vo meer geliefd bij jongens', zo staat beschreven in 'Van woordjes tot wereldliteratuur'.¹²

---

⁷ [Stichting Lezen, Amsterdam & SIOB, Den Haag, 2013](#)

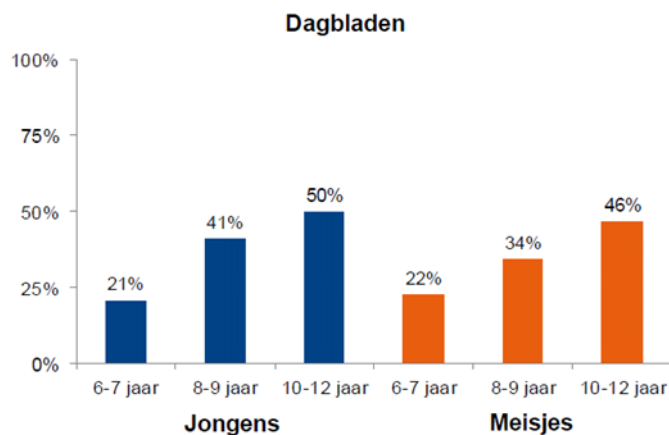
⁸ [Meer lezen, beter in taal – vmbo, Kunst van lezen, 2013](#)

⁹ [Meer lezen, beter in taal – vmbo, Kunst van lezen, 2013](#)

¹⁰ [Meer lezen, beter in taal – vmbo, Kunst van lezen, 2013](#)

¹¹ [EU High Level Group of Experts on Literacy, 2012](#)

¹² [Stichting Lezen, Amsterdam & SIOB, Den Haag, 2013](#)

© NOM GfK 2014 | NOM Kids Monitor | 4 februari 2014

Figuur 1

Hetzelfde komt naar voren in de NOM Kids Monitor die in 2013 onder 2020 kinderen in de leeftijd van 6 tot en met 12 jaar is uitgevoerd door GfK.¹³ 38 procent van deze groep heeft het afgelopen jaar een krant gelezen. In figuur 1 is duidelijk zichtbaar dat vanaf 8-9 jaar meer jongens dan meisjes kranten lezen.

Praktische tips

Het is belangrijk de leesmotivatie van leerlingen te bevorderen en de beschikbare teksten te laten aansluiten op de leesinteresses van de leerlingen. Om jongens te motiveren voor lezen, is het verstandig het aanbod op school zo te verbreden dat ook jongens meer leesplezier ontwikkelen. Uit bovengenoemde onderzoeken blijkt dat een rijk leesaanbod, met zowel fictie als non-fictie boeken, maar ook nieuwsteksten, geschikt is en jongens kan motiveren om meer te lezen en een positievere leesattitude te ontwikkelen.

Nieuws in de klas helpt docenten diversiteit aan te brengen in het leesaanbod. Door gebruik te maken van de [Nieuwsservice](#) kunnen docenten verschillende dag- en weekbladen op school of bij leerlingen thuis laten bezorgen. Daarnaast kunnen zij bij Nieuws in de klas terecht voor advies over het toepassen van het nieuws. De Handleiding Nieuwsservice voor [po](#) en [vo](#) biedt praktische lessuggesties en verantwoordt op welke wijze het verwerken van nieuwsmedia aansluit op het onderwijscurriculum.

---

¹³ [NOM, Amsterdam, 2014](#)